

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT AGRAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

Toshkent davlat agrar universiteti

birinchi prorektori

professor S. Islamov

2024 yil "01" 06

HUQUQSHUNOSLIK

**FANIDAN IKKINCHI VA UNDAN KEYINGI OLIV TA'LIM
BO'YICHA QABUL SINOVLARI DASTURI**

Toshkent – 2024

Dastur Toshkent davlat agrar universitetining Kengashning 2024 yil 1-iyundagi 11-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

“Huquqshunoslik” fanining maqsadi - talabalar huquqiy ongi va yuksak huquqiy madaniyatini shakllantirishga, ular faoliyatida qonun ustuvorligi, qonunga hurmat va unga itoatgo'ylik ko'nikmalarini hosil qilishga xizmat qilib, huquqshunoslik tamoyillarini o'rgatish hamda ularni amalda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilish.

Fanning vazifalari - talabalarni nazariy bilimlar, huquqqa tegishli hodisa va jarayonlarning muhim, zaruriy va eng umumiy tomonlarini o'rganish orqali jamiyat taraqqiyotining obyektiv qonuniyatlarini ochish va tushuntirib berish, ijtimoiy hayot maqsadlarini aniqlash va ijtimoiy munosabatlarni davlat va huquq vositasida tartibga solish mexanizmlarini yaratish, ularning rivojlanish istiqbollari ko'rsatib berish bilan shug'ullanadi. Huquqning vujudga kelishi, rivojlanishi, tarixiy takomillashuv bosqichlari va amal qilishining eng umumiy qonuniyatlarini ochadi, ularni ilmiy-nazariy talqin etadi, ichki mantiq'i, mohiyati va salohiyatiga oid ilmiy ta'rifi va tavsifi to'g'risida amaliy ko'nikmalarni hosil qilish.

1-mavzu: "Davlat va huquq nazariyasining predmeti va metodi"

Davlat va huquq nazariyasi yuridik fanlar tizimida umumiy, fundamental va metodologik fan sifatida yuzaga chiqadi.

Davlat va huquq nazariyasi bilan Davlat va huquq tarixi fani bir-biri bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ularning har ikkalasi ham davlat va huquq haqida bahs yuritadi.

Davlat va huquq nazariyasi boshqa yuridik fanlar bilan ham xuddi shunday ikki yoqlama aloqadadir.

Demak, Davlat va huquq nazariyasi yuridik fanlar tizimida markaziy, umumlashtiruvchi ahamiyatga ega bo'lishi bilan birga, barcha yuridik fanlarning yutuqlarini umumlashtiradi va ularning o'zaro boyishiga yordam beradi.

Davlat va huquq nazariyasining ijtimoiy va yuridik fanlartizimidagi o'rni hamda ahamiyati. Davlat va huquq nazariyasining funksiyalari

2-mavzu: Davlat va huquqning vujudga kelishi

Jamiyat tushunchasi, uning tuzilishi va davlat bilan aloqasi. Ibtidoiy jamiyat, uning tabiati va xususiyatlari. Urug'chilik tuzumining yemirilishi. Davlat va huquqning kelib chiqishi. Davlat va huquqning kelib chiqishi haqidagi nazariyalarning plyuralligi

3-mavzu: Davlat nazariyasi: davlat haqida umumiy ta'limot

Davlatning tushunchasi va mohiyati. Davlatning mohiyati haqidagi turli nazariyalar. Davlatning asosiy belgilari. Davlat tipologiyasi.

4-mavzu: Davlatning shakllari

Davlat shakli tushunchasi. Davlat boshqaruvi shakli. Davlatning tuzilish shakli. Siyosiy rejim

5-mavzu: Davlatning funksiyalari

Davlatning funksiyalari tushunchasi, mazmuni va belgilari. Davlat funksiyalarini tasniflash. Davlatning ichki funksiyalari. Davlatning tashqi funksiyalari. Davlat funksiyalari: muammolar va istiqbol

6-mavzu: Davlat mexanizmi (apparati)

Davlat mexanizmi (apparati) tushunchasi va mohiyati. Davlat mexanizmi (apparati) ning tashkil etilishi va faoliyati prinsiplari. Davlat organi tushunchasi va turlari. Hokimiyatlar taqsimlanishi prinsipi.

7-mavzu: Jamiyatning siyosiy tizimi va davlat

Siyosiy tizim tushunchasi va turlari. Siyosiy tizimning tarkibiy tuzilishi va funksiyalari. Jamiyat siyosiy tizimida davlatning o'rni. Jamoat birlashmalari va davlat organlarining o'zaro munosabatlari.

8-mavzu: Huquq nazariyasi

Huquqning tabiatini anglash. Huquqning asosiy belgilari. Huquqning talqiniga oid ta'limotlarning turli-tumanligi

9-mavzu: Huquq prinsiplari va funksiyalari

Huquq prinsiplari tushunchasi va mohiyati. Huquq prinsiplarining tasnifi. Huquq funksiyalari tushunchasi va turlari

10-mavzu: Huquqning shakli (manbayi)

Huquq shakli (manbayi) tushunchasi. Huquqiy odat – huquqning tarixiy manbayi . Yuridik presedent. Normativ-huquqiy hujjat. Normativ shartnomalar. Musulmon huquqining manbalari

11-mavzu: Huquq ijodkorligi

Huquq ijodkorligi tushunchasi, turlari va funksiyalari. Huquq ijodkorligining prinsiplari. Qonun ijodkorligi jarayoni va bosqichlari. Normativ-huquqiy hujjatlarning vaqt, hudud va shaxslarga nisbatan amal qilishi. Qonun ijodkorligi sohasidagi huquqiy siyosat

12-mavzu: Huquq normasi

Huquq normasi tushunchasi va mohiyati. Huquq normasining tuzilishi. Huquq normalarining turlari

13-mavzu: Huquqiy ong va huquqiy madaniyat

Huquqiy ong, huquqiy tafakkur va ma'naviyat olami. Huquqiy ongning tabiati va strukturasi. Huquqiy tarbiya va uni amalga oshirish usullari. Huquqiy madaniyat va uning tuzilishi

14-mavzu: Huquqiy munosabatlar

Huquqiy munosabatlarning tushunchasi, tuzilishi .va turlari. Huquqiy munosabatlarning subyektlari. Huquqiy munosabatlarning obykti. Subyektiv huquq va yuridik majburiyatlar. Yuridik faktlar.

15-mavzu: Huquq tizimi va qonunchilik tizimi. qonunchilikni tizimlashtirish

Huquq tizimi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari. Huquqiy tartibga solish predmeti va uslubi – huquqni tarmoq va institutlarga ajratish mezoni. O'zbekiston Respublikasidagi asosiy huquq tarmoqlarining qisqacha tafsifi. Qonunchilik tizimi. Normativ-huquqiy hujjatlarni tizimlashtirish tushunchasi va turlari. Normativ-huquqiy hujjatning tili va uslubi. Qonunlarni tizimlashtirishda yuridik texnikaning ahamiyati.

16-mavzu: Huquqiy tizim va huquqiy islohot

Huquqiy tizim tushunchasi va mohiyati. Huquqiy tizimning tarkibiy elementlari. Huquqiy islohotlarning asosiy yo'nalishlari

17-mavzu: Huquqning harakatlanishi va uni amalga oshirish

Huquqning harakatlanishi va uni amalga oshirish tushunchasi hamda bosqichlari. Huquqni amalga oshirish usullari va shakllari. Huquqni qo'llash – huquqni amalga oshirish shakli sifatida. Huquqni qo'llash jarayoni va subyektlari. Huquqni qo'llash hujjatlari. Qonun analogiyasi va huquq analogiyasi

18-mavzu: Huquq normalarini sharhlash

Huquq normalarini sharhlash tushunchasi va mohiyati. Huquq normalarini sharhlash usullari. Huquqni sharhlashning turlari

19-mavzu: Hozirgi dunyo huquqiy tizimlari

Dunyoning huquqiy xaritasi: asosiy tushunchalar. Dunyo huquqiy tizimlarining tasniflanishi. Hozirgi zamon huquq oilalarining umumiy tavsifi

20-mavzu: Huquqiy tartibga solish mexanizmi

Huquqiy tartibga solish tushunchasi. Huquqiy tartibga solish mexanizmi va uning tarkibiy qismlari. Konstitutsiyaviy-huquqiy tartibga solish. Huquqiy tartibga solishning ijtimoiy va ruhiy mexanizmi

21-mavzu: Qonuniylik va huquqiy tartibot. intizom

Qonuniylik tushunchasi, mohiyati va vazifalari. Qonuniylik prinsiplari va kafolatlari. Qonuniylikni ta'minlashda Konstitutsiyaning ahamiyati. Huquqiy tartibot va jamoat tartiboti. Intizom

22-mavzu: Yuridik ixtilof (kolliziya)

Yuridik ixtiloflarning tushunchasi, sabablari va oqibatlari. Yuridik ixtiloflarning turlari. Yuridik ixtiloflarni hal etish tartibi va usullari

23-mavzu: Huquqiy xulq-atvor, huquqbuzarlik va yuridik javobgarlik

Huquqiy xulq-atvor tushunchasi, belgilari va tasnifi. Huquqbuzarlik tushunchasi va mohiyati. Yuridik javobgarlik tushunchasi, belgilari va turlari. Aybsizlik prezumpsiyasi. Yuridik javobgarlik va qilmishning huquqqa xilofligini istisno qiluvchi holatlar

24-mavzu: Fuqarolik jamiyati va huquqiy davlat

Fuqarolik jamiyati tushunchasi va mohiyati. Fuqarolik jamiyatining tarkibiy tuzilishi va asosiy prinsiplari. Davlat va fuqarolik jamiyati. Huquqiy davlat haqidagi ta'limot. O'zbekiston – huquqiy ijtimoiy davlat. Huquqiy davlat ta'limotining tarixiy-nazariy manbalari. Huquqiy davlat va uning belgilari

Asosiy adabiyotlar:

I.Sh.A. Saydullayev davlat va huquq nazariyasi Darslik Ikkinchi nashr Toshkent «Yuridik adabiyotlar publish». 2021

2.Odilqoriyev X.T.Davlat va huquq nazariyasi //darslik. Toshkent-«Adolat»/ 2018

3.Davlat va huquq nazariyasi: Darslik / X.T.Odilqoriyev tahriri ostida. – Toshkent: Sharq, 2009. –B.7.

4.Davlat va huquq nazariyasi. Ikki jildli. 1-jild. – T., 2001. –B.8.

Qo'shimcha adabiyotlar

1.O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. - T.: O'zbekiston

2.Odilqoriyev H., Azizov N., Madirimov X. Davlat va huquq tarixi. // Darslik. Toshkent-2012

3.Mahbuba Xamidova O'zbekiston davlati va huquqi tarixi// O'quv qo'llanma. Toshkent-2005

4. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. - T.: O'zbekiston, 2023 y.

Axborot manbalari

1.www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.

2.www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi

3.www.ser.uz- Iqtisodiy tadqiqotlar markazi sayti.

4.www.ifmr.uz- Prognozlashtirish va makroiqtisodiy tadqiqotlar instituti sayti.

5.www.ziyonet.uz – jamoat ta'lim portal.